

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเคลื่อนเข้าสู่อารยธรรมของศตวรรษที่ 21 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จากสังคมอุตสาหกรรมเข้าสู่สังคมสารสนเทศ (Information Society) หรือที่เรียกว่าเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร (Information Age) มนุษย์มีความต้องการทางด้านข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศมากขึ้น เพราะในยุคนี้ความรู้คืออำนาจ ผู้ที่รู้มากกว่าและรู้เร็วกว่าคือผู้ชนะ ข่าวสารและข้อมูลกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการประกอบการ การรู้ข่าวสารข้อมูลที่ลึกและฉับไวกว่า จะทำให้มีความได้เปรียบอย่างมหาศาลในเชิงกลยุทธ์สำหรับการดำเนินธุรกิจปัจจุบัน

ดังนั้นจึงมีการนำวิทยาการใหม่ๆ ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาใช้ประโยชน์ทางการสื่อสารและโทรคมนาคม เพื่อสนองความต้องการด้านสารสนเทศของสังคมที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งการสื่อสารผ่านดาวเทียม การใช้สายสื่อสารใยแก้วนำแสง (Fiber Optic) และการสื่อสารในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network)

ระบบโทรคมนาคมและคอมพิวเตอร์ กลายเป็นตัวการสำคัญในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในอุตสาหกรรม เช่นเดียวกับที่การผลิตเคยผลักดันระบบอุตสาหกรรมมาแล้วในอุตสาหกรรม ถนนซึ่งเคยเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาในอุตสาหกรรม จะถูกแทนที่ด้วยระบบโทรคมนาคม การสื่อสารจะกลายเป็นหัวใจของระบบเศรษฐกิจในอุตสาหกรรม

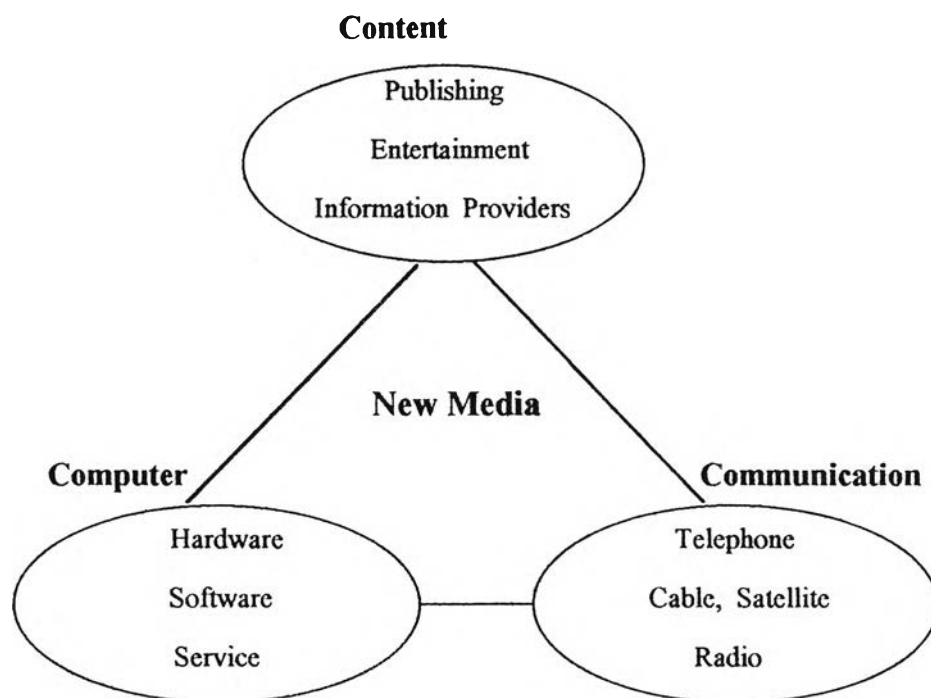
สำหรับประเทศไทยซึ่งได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพของความเป็นประเทศอุตสาหกรรม คือ เปลี่ยนจากประเทศที่มีผลผลิตด้านเกษตรเป็นหลักเช่นในอดีต มาสู่การให้ความสำคัญกับภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น และกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาเข้าสู่สังคมสารสนเทศ ดังนั้นจึงมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น เพื่อสนับสนุนภาคธุรกิจต่างๆ จึงสามารถกล่าวได้ว่าประเทศไทยกำลังพัฒนาเข้าสู่การเป็นเศรษฐกิจสารสนเทศ (Information Economy) เช่นเดียวกับประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆ

ความตื่นตัวในเรื่องการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารได้ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว ผู้คนในสังคมเริ่มรู้จักและคุ้นเคยกับคำว่า “ยุคสารสนเทศ” เทคโนโลยีสารสนเทศเริ่มเข้ามามีบทบาทอย่างสูงในวิถีชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะในสังคมเมือง คอมพิวเตอร์และเครื่องมือในการสื่อสารต่างๆ เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ กลายเป็นอุปกรณ์ที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะเพื่อจุดประสงค์ทางด้านธุรกิจเท่านั้น

เทคโนโลยีสารสนเทศหนึ่ง ที่กำลังก้าวเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อโลกของการสื่อสารในปัจจุบันคือ การสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นการประสานสมรรถนะของคอมพิวเตอร์เข้ากับเทคโนโลยีของการสื่อสาร จนทำให้เกิดสังคมของการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า Computer-mediated Communication ขึ้น

Tapscott (1996) กล่าวถึงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ดังกล่าวว่า ไม่ได้เป็นเพียงแค่การเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์หลายๆ เครื่องเข้าด้วยกันเท่านั้น แต่เป็นเครือข่ายทางปัญญา (Network Intelligent) ของมนุษย์ที่อาศัยเทคโนโลยีเป็นตัวเชื่อม เครือข่ายคอมพิวเตอร์ไม่ใช่ยุคของเครื่องจักรอัจฉริยะ แต่เครือข่ายเหล่านี้สามารถรวบรวมความรู้ สติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์แต่ละคนเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความมั่งคั่งและพัฒนาสังคม

การสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ได้ทำให้เกิดอุตสาหกรรมทางสื่อชนิดใหม่ (New Media) ขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการรวมตัวกันของเทคโนโลยีใน 3 ภาคธุรกิจที่สำคัญคือ 1.ธุรกิจด้านคอมพิวเตอร์ เช่น ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ 2.ธุรกิจด้านโทรคมนาคมและการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ เคเบิลใยแก้วนำแสง ดาวเทียม 3.ธุรกิจด้านสาระความรู้ เช่น สื่อสารมวลชน สำนักพิมพ์ ผู้ให้บริการด้านข้อมูล ธุรกิจบันเทิง โฆษณา โดยอุตสาหกรรมทางสื่อชนิดใหม่นี้ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าจะเป็นผู้นำในการสื่อสารสำหรับยุคต่อไป และจะเป็นกลไกที่สำคัญของเศรษฐกิจยุคใหม่

แผนภูมิที่ 1 การรวมตัวกันของเทคโนโลยี

การสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่ได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และได้รับความนิยมมากที่สุดขณะนี้คือ การสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งย่อมาจากคำว่า Interconnecting Network เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์จากที่ต่างๆ ทั่วโลกไว้ด้วยกัน เป็นเครือข่ายสาธารณะที่มีขนาดใหญ่ครอบคลุมเกือบทุกประเทศทั่วโลก เป็นเครือข่ายของเครือข่ายจำนวนมาก (Network of network)

เชื่อกันว่าอินเทอร์เน็ตจะเป็นเทคโนโลยีที่มีศักยภาพสูงที่สุดในการเปลี่ยนแปลงสังคม เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่เชื่อมคอมพิวเตอร์ในวงกว้างที่สุดอย่างไม่เคยมีมาก่อน เป็นเทคโนโลยีที่มีความยืดหยุ่นมาก สามารถประยุกต์ใช้งานได้ในแทบทุกสาขา และเป็นเครือข่ายที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยอย่างยิ่ง เพราะไม่มีใครเป็นเจ้าของที่แท้จริง ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญกับอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างมาก โดยประธานาธิบดีบิล คลินตัน ได้แถลงนโยบายตอนหนึ่งว่า เขาต้องการให้เด็กอเมริกันอายุ 8 ปีทุกคนสามารถอ่านออกเขียนได้ “เด็กอายุ 12 ปีสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ทุกคน” และเด็กอายุ 18 ปีทุกคนสามารถเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาได้

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตถูกนับว่าเป็นระบบการสื่อสารข้อมูลและข่าวสาร ที่มีการเติบโตเร็วที่สุดของมนุษยชาติ เร็วยิ่งกว่าการแพร่ของการเขียน เร็วกว่าการแพร่ของการพิมพ์ เร็วกว่าความนิยม

ในการใช้โทรศัพท์และโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยมีการเติบโตทั้งในด้านของจำนวนคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อและจำนวนผู้ใช้งาน รวมไปถึงการเพิ่มจำนวนบริการฐานข้อมูลและเอกสารต่างๆ นอกจากนี้ในขณะที่นี้มีข้อมูลข่าวสารแทบทุกประเภทที่ไหลเวียนอยู่บนเครือข่าย ทำให้ระบบอินเทอร์เน็ตนับเป็นต้นแบบของระบบทางด่วนข้อมูล (Information Superhighway) และเป็นที่คาดหมายว่าเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะเป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมที่สำคัญในศตวรรษที่ 2000

นอกจากนี้ทางด้านภาคธุรกิจ กระแสตลาดโลกกำลังผลักดันให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นสื่อหลักที่เรียกว่า Mainstream Medium เช่นเดียวกับที่สื่อสิ่งพิมพ์เคยเป็นเมื่อประมาณ 100 ปีก่อน แล้วต่อมาจึงถูกแทนที่ด้วยวิทยุ และสุดท้ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ก็เข้ามาเป็นสื่อหลักแทนที่วิทยุอีกต่อหนึ่ง โดยมีการคาดการณ์ว่าถึงปี ค.ศ. 2000 จะมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกประมาณ 500 ล้านคน

โรส แอน จิโอดาโน รองประธานกลุ่มธุรกิจอินเทอร์เน็ต บริษัท คิจิตอล อีควิปเมนต์ คอร์ปอเรชั่น ชักษ์ใหญ่ด้านคอมพิวเตอร์และบริษัทผู้เชี่ยวชาญระบบอินเทอร์เน็ตรายหนึ่งของโลก ได้แสดงความคิดเห็นว่า ระบบอินเทอร์เน็ตจะสูญสลายไปภายในปี ค.ศ. 2010 เพราะเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตจะถูกกลืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการทำธุรกิจและการดำรงชีวิตของมนุษย์ จนไม่สามารถจะจำแนกหรือระบุได้ว่าเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตยังคงมีอยู่ เช่นเดียวกับเทคโนโลยีโทรศัพท์ที่ในเวลานี้ไม่มีการเอ่ยถึงกันอีกต่อไป โดยเฉพาะภาคธุรกิจจะเป็นปัจจัยผลักดันให้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมีการพัฒนาก้าวหน้าที่รวดเร็วยิ่งขึ้น ในขณะที่ราคาค่าบริการจะลดต่ำลง ส่งผลให้ผู้คนในสังคมมีความสนใจ และต้องการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาธุรกิจและรับข่าวสารข้อมูลเพิ่มขึ้น (นิตยสารคู่แข่ง, กันยายน 2540)

เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ระบบอินเทอร์เน็ตเติบโตได้อย่างรวดเร็วคือ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและข่าวสารที่ใหญ่ที่สุดในโลกปัจจุบัน มีแหล่งข่าวสารจำนวนมากสำหรับการสืบค้น มีเครื่องมือการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ และในบรรดาเครื่องมือสำหรับการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตนั้น World Wide Web (WWW) จัดว่าเป็นสื่อกลางที่มีบทบาทสำคัญที่สุด และเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้การใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นที่นิยม แพร่หลายออกไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว (ศุจิกา ควงมณี, 2540)

ลักษณะเด่นของ World Wide Web คือ สามารถกำหนดให้ภาพหรือข้อความอยู่ในรูปของไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) ได้ โดยไฮเปอร์เท็กซ์นับว่าเป็นระบบการเข้าสู่เอกสารที่ทันสมัยที่สุดในปัจจุบัน กล่าวคือ ไฮเปอร์เท็กซ์มีลักษณะคล้ายกับเอกสารธรรมดา แต่ภายในไฮเปอร์เท็กซ์จะมีเส้นทางเชื่อมต่อไปยังเอกสารอื่นๆ โดยผู้อ่านเพียงแต่เลือกข้อความที่สนใจ แล้วโปรแกรมการสื่อสาร

ของเครือข่ายออนไลน์ เช่น Netscape, Internet Explorer จะทำหน้าที่ดึงข้อมูลที่เชื่อมโยงมาแสดงให้อ่านต่อได้ทันที จะเห็นได้ว่าข่าวสารของระบบไฮเปอร์เท็กซ์มีขนาดใหญ่มาก ทำให้ผู้ที่อ่านข่าวสารในระบบนี้มีทางเลือกในการอ่านข่าวเพิ่มมากขึ้น (มณฑิรา อินคชสาร, 2539)

นอกจากนี้ World Wide Web ยังมีลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งคือ สามารถสื่อสารข้อมูลในรูปแบบหลายสื่อ (Multimedia) ซึ่งข่าวสารข้อมูลต่างๆ ที่นำเสนอ อาจแสดงออกมาได้ทั้งในรูปแบบตัวอักษร รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว ภาพกราฟฟิกและเสียง

ด้วยความสามารถในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว มีค่าใช้จ่ายที่ต่ำ และสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ในปริมาณมาก ในปัจจุบันจึงมีผู้ประกอบการให้บริการด้านข่าวสารข้อมูลหลายแห่ง ได้อาศัยเทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาพัฒนาการนำเสนอข่าวสาร โดยการรายงานข่าวผ่านทาง World Wide Web ดังนั้นบน World Wide Web จึงปรากฏ Homepage ของสื่อมวลชนแทบทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ สำนักข่าว และภาพยนตร์

McCarthy กล่าวว่า ในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตได้เปลี่ยนบทบาทมาเป็นช่องทางสำหรับการสื่อสารอย่างแท้จริง และไม่ได้เป็นเพียงช่องทางสำหรับผู้ที่ต้องการใช้งานคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่เป็นช่องทางสำหรับสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ (McCarthy, 1994 อ้างถึงใน สุจิตา ควงมณี, 2539)

จากข้อมูลทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เพิ่มบทบาทและความสำคัญในด้านการสื่อสารมากขึ้นทุกขณะ จนสามารถกล่าวได้ว่าเป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญสำหรับปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งนับเป็นจุดเปลี่ยนที่น่าสนใจและสำคัญมากอีกครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ของวงการสื่อสารมวลชน

ดังนั้นองค์กรสื่อมวลชนจึงจำเป็นจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคมยุคสารสนเทศ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสารรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้น เพราะการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และสื่อรูปแบบใหม่ (New Media) จะเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกิจ ตลอดจนวิธีการทำงานขององค์กรสื่อมวลชนและวิชาการวารสารศาสตร์แบบเดิม องค์กรสื่อมวลชนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตัวเองเป็นองค์กรใหม่ สำหรับเศรษฐกิจแบบใหม่และบทบาทของเทคโนโลยีใหม่ โดยเฉพาะในส่วนของการกำหนดนโยบาย การวางแผนการดำเนินงาน การจัดโครงสร้างภายในองค์กร แผนการตลาดและการดำเนินธุรกิจ รวมถึงบุคลากรที่เยี่ยมประสิทธิภาพ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ เพราะบุคลากรนับว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กรสื่อมวลชนในทุกด้าน ความสำเร็จผลของเทคโนโลยีจะขึ้นอยู่กับมนุษย์ซึ่งเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีนั่นเอง เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่เป็นเพียงเครื่องมือของนักการสื่อสารเท่านั้น ดังนั้นความสำเร็จของการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตจึงไม่ได้อยู่ที่ตัวเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่น่าจะขึ้นอยู่กับนักการสื่อสารที่สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนำเสนอเนื้อหา (Content) และข้อมูลข่าวสาร (Information) ที่สามารถสะท้อนสภาพสังคม วัฒนธรรม ความรู้สึกรักใคร่ และความต้องการของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมยุคสารสนเทศ

อดิศักดิ์ ติมปรุงพัฒนกิจ บรรณาธิการและผู้พิมพ์โฆษณาหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ กล่าวถึงการทำงานของสื่อมวลชนต่อไปว่า คงจะเกิดการผสมผสานกันระหว่างสื่อหลายประเภทมากยิ่งขึ้น จนกระทั่ง “คนทำสื่อ” ต้องกลายเป็น “มัลติมีเดียเจเนอรัลิสต์” อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อที่จะก้าวให้ทันกับกระแสข่าวและข้อมูลที่ไหลบ่าผ่าน “มีเดียม” ใหม่ ๆ ในบางครั้งคนทำงานในสื่อเก่าอย่างเช่นหนังสือพิมพ์ ต้องเกาะเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างอินเทอร์เน็ต เพื่อกระจายข่าวออกไปให้เร็วที่สุด เพื่อเอาชนะสื่อวิทยุและโทรทัศน์ที่เข้ามาเสนอข่าวด้วยความถี่มากขึ้น (อดิศักดิ์ ติมปรุงพัฒนกิจ, สัมภาษณ์ อ้างถึงในโลกของสื่อ, 2540: 158)

การพัฒนาของการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเหล่านี้ นอกจากจะเป็นการเพิ่มช่องทางการรายงานข่าวใหม่แล้ว ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการรายงานข่าวของอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนเดิม ทั้งทางด้านวิธีการนำเสนอข่าวสาร รูปแบบของตัวสาร วิธีการทำงานและบทบาทของสื่อมวลชน รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงลักษณะการบริโภคข่าวของผู้อ่าน ทั้งในด้านความต้องการและลักษณะนิสัยการอ่านด้วย

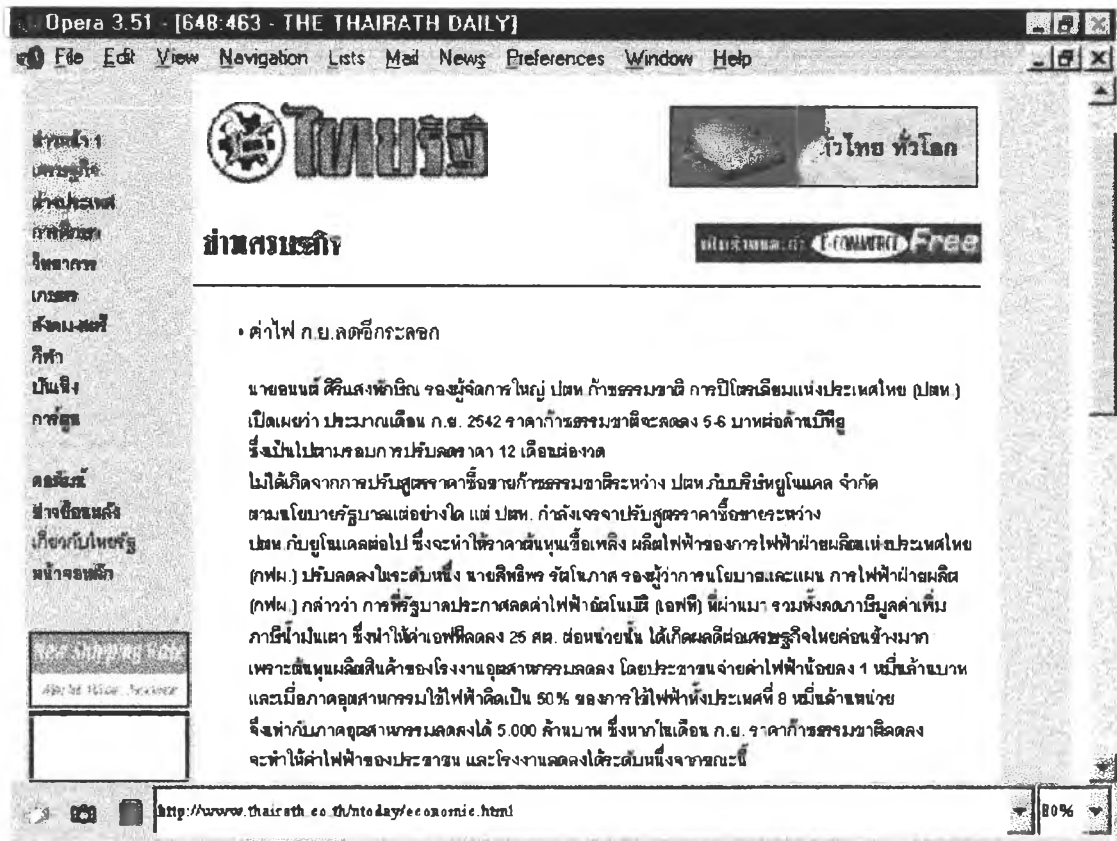
มณฑิรา อินทสาร (2539) กล่าวถึงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของการรายงานข่าวในระบบอินเทอร์เน็ตว่า ยังไม่มีรูปแบบการนำเสนอที่เป็นมาตรฐาน เนื่องจากเป็นสื่อใหม่ที่เพิ่งเข้ามา มีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารได้ไม่นานนัก แต่โดยทั่วไปจะมีการจัดหัวข้อข่าวเรียงกันไปตามประเภทของข่าวให้ผู้อ่านเลือกอ่านเองตามความสนใจ ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ในการพาดหัวข่าวจะมีขนาดเดียวกันหมดทุกข่าว การรายงานข่าวในระบบอินเทอร์เน็ตบางรูปแบบอาจจะมีการนำเสนอความนำ (Lead) ควบคู่ไปกับหัวข้อข่าวแต่ละข่าวด้วย ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ ที่มีรูปแบบการเสนอที่แน่นอนเป็นสากล เช่นมีการเสนอข่าวที่ให้ความ

สำคัญมากที่สุดฉบับไว้ในหน้าหนึ่ง มีการใช้ขนาดตัวอักษรพาดหัวข่าวแตกต่างกันตามความสำคัญของข่าว มีการจัดข่าวเป็นประเภทในแต่ละหน้า

ภาพที่ 1 แสดงการนำเสนอหัวข้อข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับอินเทอร์เน็ต

การดูข้อมูลจากการรายงานข่าวผ่านจอคอมพิวเตอร์ จะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ผู้อ่านต้องเลือกหัวข้อข่าวที่จะอ่านก่อนจึงจะเข้าไปอ่านเนื้อหาข่าวได้ โดยข้อมูลจะขึ้นมาให้ผู้อ่านเห็นทีละหน้าจอเท่านั้น เนื้อหาข่าวจะไม่มีการจัดเป็นคอลัมน์อย่างหนังสือพิมพ์แต่จะเรียงกันไปตามความกว้างของหน้าจอ ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ที่จะนำเสนอข่าวสารอย่างกับหนังสือพิมพ์หรือข้อจำกัดด้านช่วงเวลาในการออกอากาศอย่างวิทยุและโทรทัศน์ นอกจากนี้ข่าวในระบบอินเทอร์เน็ตสามารถเพิ่มรูปภาพและกราฟฟิคที่มีลักษณะพิเศษเพิ่มมากขึ้น สามารถใช้สีสันและรูปแบบอย่างไม่จำกัด เพราะเป็นเรื่องทางเทคนิคในระบบคอมพิวเตอร์ไม่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิตเช่นในหนังสือพิมพ์

ภาพที่ 2 แสดงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

อย่างไรก็ตาม จากคุณลักษณะและรูปแบบของข่าวในระบบอินเทอร์เน็ตดังกล่าว ทำให้ผู้อ่านข่าวมักจะต้องมีเป้าหมายมาก่อนว่าจะอ่านข่าวใด ซึ่งขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัวของผู้อ่านเป็นสำคัญ ทำให้ผู้อ่านมุ่งความสนใจไปในข่าวที่คุ้นเคยหรือต้องการอ่านเท่านั้น และไม่ได้อ่านข่าวที่เขาไม่ตั้งใจจะอ่านตั้งแต่แรก ซึ่งแตกต่างจากการอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ เพราะในขณะที่ผู้อ่านกวาดสายตาอ่านข่าว ก็จะมีโอกาสได้อ่านข่าวอื่นๆด้วย

นอกจากนี้การสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ยังทำให้การเคลื่อนที่ของข่าวสารมีความรวดเร็ว สามารถสนองผู้รับข่าวได้อย่างฉับพลันทันที ซึ่งจะนำไปสู่การสื่อข่าวตามเวลาจริง (Real Time) การส่งข่าวและการรับข่าวสามารถทำได้ทันที โดยไม่ต้องรอกระบวนการส่งอันล่าช้า ทำให้ผู้รับข่าวสามารถรับทราบความคืบหน้าของเหตุการณ์ได้ทุกวินาที หากมีการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์เกิดขึ้น หรือมีความผิดพลาดของข่าวที่นำเสนอออกไปแล้ว ก็สามารถปรับเปลี่ยนข่าวได้ตลอดเวลา

ลักษณะเด่นที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการสื่อสารบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์คือ การมีลักษณะปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบโต้ตอบกันได้ (Two-way Communication)

ดังนั้นข่าวจะไม่ใช่สิ่งที่ตายด้านไร้ชีวิตอีกต่อไป แต่ข่าวจะถูกปลุกให้มีชีวิต เพราะเมื่อมีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น ผู้รับสารสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์นั้นได้ หรือทำให้ผู้รับสารสามารถส่งข้อความหรือความคิดเห็นต่างๆ กลับมายังผู้ส่งสารได้ทันทีทันใด ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ผู้ส่งสารสามารถทราบได้ว่าผู้ที่เข้ามาอ่านข่าวมีความสนใจในข่าวใดเป็นพิเศษ รวมทั้งสามารถระบุจำนวนครั้งที่มีคนเข้ามาอ่านข่าวได้

จากคุณลักษณะของการรายงานข่าวในระบบอินเทอร์เน็ตดังกล่าว อาจจะทำให้เกิดการสื่อสารแบบแยกย่อย (Demassified Media) ขึ้น ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือ ผู้อ่านสามารถเลือกรับข่าวสารที่ตนต้องการได้ ทำให้ข่าวกลายเป็นสินค้าที่เรียกว่าสินค้ามวลชนเฉพาะตัว (Mass customized) มากกว่าสินค้ามวลชนทั่วไป (Mass produced) ซึ่งหากมองในด้านผลประโยชน์ทางธุรกิจแล้วอาจจะทำให้เข้าถึงผู้บริโภคเฉพาะกลุ่มได้มากขึ้น แม้ว่ากลุ่มผู้บริโภคจะเล็กลง แต่ก็สามารถกำหนดเป้าหมายทางการตลาดได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสร้างรายได้จากผู้สนับสนุน (Sponsor)

เมื่อผู้อ่านข่าวเป็นผู้เลือกในการเปิดรับข้อมูล รวมทั้งมีทางเลือกในการเปิดรับข้อมูลมากขึ้น จะทำให้บทบาทของสื่อมวลชนในการทำหน้าที่เป็นนาขประจักษ์ข่าวสาร (Gate Keeper) ผู้คอยคัดเลือกและกลั่นกรองข่าวที่จะส่งมาให้ผู้รับสาร และบทบาทการกำหนดหัวข้อการพูดคุยให้กับคนในสังคม (Agenda Setting) เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบเดิมหรือไม่ เพราะสื่อมวลชนไม่สามารถควบคุมระบบข่าวสารและไม่สามารถทำหน้าที่เหล่านี้ได้อีก

ศุทธิชัย หยุ่น กล่าวถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในปี 2000 ว่า บทบาทของหนังสือพิมพ์จะลดลง เพราะสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ต จะเข้ามาชื้อแข่งเวลา ความสนใจ บทบาทแห่งการรายงานข่าวและวิเคราะห์ข่าวจากสิ่งตีพิมพ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความต้องการและอำนาจต่อรองของผู้บริโภคข่าวในยุคหน้าจะยกระดับขึ้น นิติกรรมการอ่านและการบริโภคข่าวจะเปลี่ยนแปลงไปด้วยความรวดเร็วและรุนแรงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน สิ่งทีวิวัฒนาการเป็นขั้นตอนในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาอาจหาจับไปกับตา และปรับเปลี่ยนเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ไปสู่โลกแห่งข่าวสารดิจิทัลภายในสองสามปีข้างหน้า (กาแฟดำ, มกราคม 2540: 2)

อย่างไรก็ตามการที่จะทำให้การรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีปัจจัยแวดล้อมภายนอกอื่นๆ ที่เข้ามามีบทบาทและเกี่ยวข้องด้วย เช่น การเปลี่ยนแปลงสังคมเข้าสู่ยุคสารสนเทศ โครงสร้างขั้นพื้นฐานและนโยบายของรัฐบาลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวนการใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล แนวโน้มของราคาคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะเรื่องของอัตราค่า

ใช้บริการอินเทอร์เน็ต แต่ปรากฏว่าเมื่อเปรียบเทียบราคาค่าใช้บริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ในระดับเดียวกันแล้ว พบว่าประเทศไทยยังมีค่าใช้จ่ายที่แพงมาก

ตารางที่ 3 แสดงอัตราค่าบริการอินเทอร์เน็ตไทยเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน

ค่าบริการ 20 ชั่วโมง		
ประเทศ	แรกเข้า (ดอลลาร์)	รายเดือน (ดอลลาร์)
ไทย	11.54	33.65
ฮ่องกง	12.32	19.78
ไต้หวัน	3.60	22.12
สิงคโปร์	9.26	17.35
เกาหลีใต้	11.20	22.40
มาเลเซีย	22.82	12.30
อินโดนีเซีย	22.59	25.75
ญี่ปุ่น	240.00	160.00

ที่มา: จากงานวิจัยเรื่อง “สภาพการแข่งขันและราคาค่าบริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย”

โดย สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และ เคียนเค้น นิคมบริรักษ์ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(TDRI), 6 มิถุนายน 2540

ไพรัช รัชชพงษ์ และสุเมธ วงศ์พานิชเลิศ (2538) กล่าวว่า การจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่จะแปรวิสัยทัศน์ให้เป็นจริง และก่อให้เกิดประโยชน์ครอบคลุมทุกส่วนของสังคมนั้น จะต้องบรรลุดูภาระกิจขั้นพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติ ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศที่สำคัญ คือ โครงสร้างทางโทรคมนาคมชนิดความเร็วสูงที่เชื่อมทุกส่วนของประเทศ เช่น บริการโทรศัพท์ สายใยแก้วนำแสง ดาวเทียม ซึ่งจำเป็นต้องมีไว้เพื่อทุกคนและให้เข้าถึงได้ทุกคนเสมือนถนนหนทางที่ผู้คนใช้เพื่อเดินทางและขนส่งสินค้าในปัจจุบัน ดังนั้นหากรัฐประสงค์จะดำเนินนโยบายอย่างประสบความสำเร็จ ในอันที่จะกระจายความมั่งคั่งไปทั่วทุกภูมิภาค หรือประสงค์ที่จะสนองโอกาสแก่พลเมืองอย่างทั่วถึง สิ่งที่รัฐจะต้องทำคือการปรับปรุงแก้ไขการให้บริการทางโทรคมนาคมขั้นพื้นฐานที่แต่ละกลุ่มชนมีอยู่ไม่เท่าเทียมกัน

2. การลงทุนพัฒนาคุณภาพของพลเมือง ได้แก่การสร้างพลเมืองที่อ่านออกเขียนได้ และการสร้างฐานทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะเพียงพอทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการสร้างกลุ่มผู้

เชี่ยวชาญและมีอาชีพที่มีคุณภาพ ที่จะมาช่วยกันพัฒนาสารสนเทศ ฐานข้อมูลและบริการอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อต้อนรับการเปิดฉากของยุคสารสนเทศ

3. การลงทุนเพื่อการปกครองที่ดี การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของทุกคน และส่งผลกระทบต่อรัฐบาล ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ดังนั้นรัฐบาลจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ในการลงทุนพัฒนาระบบสารสนเทศของชาติในหน่วยงานต่างๆ โดยหน่วยงานของรัฐและสถานที่ราชการทุกแห่งจะต้องพร้อมด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ และพร้อมด้วยบุคลากรที่มีศักยภาพที่จะใช้เทคโนโลยีนั้น รัฐจะต้องมีฐานข้อมูลของรัฐ ที่หน่วยงานราชการ องค์กรธุรกิจ และประชาชนทั่วไปสามารถเรียกมาใช้ได้ ข้อมูลสาธารณะทั้งปวงจะต้องเปิดกว้างสำหรับการค้นคว้าของประชาชนโดยผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ และรัฐจะต้องทำให้พลเมืองสามารถติดต่อกับราชการ ด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ในทุกแห่งที่สามารถทำได้

อย่างไรก็ตามการพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารนั้น ไม่ได้ทำให้มนุษย์เกิดความก้าวหน้าขึ้นแต่เพียงอย่างเดียว ตรงกันข้ามในบางสังคมอาจจะต้องเจ็บปวดกับความก้าวหน้าดังกล่าว เพราะเทคโนโลยีทางการสื่อสาร มีพลังอำนาจที่จะแบ่งแยกมนุษย์ชาติพอกๆ กับที่จะสร้างเอกภาพให้แก่มนุษย์เช่นเดียวกัน การศึกษาเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นสถานภาพในปัจจุบัน การวิวัฒนาการและแนวโน้มทิศทางการพัฒนาต่อไปในอนาคต จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้และพยายามที่จะควบคุม หรือกำหนดบทบาทของเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่นั้นให้ได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต ในฐานะที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ทางการสื่อสาร (New Media) ซึ่งเป็นช่องทางใหม่ของการรายงานข่าวที่จะทวีบทบาทความสำคัญมากขึ้นในอนาคต และทำให้องค์กรสื่อมวลชนจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนองค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีใหม่และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจแบบใหม่ของสังคมยุคสารสนเทศ

โดยจะศึกษาถึงการกำหนดนโยบายขององค์กร และการวางแผนการดำเนินงานการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตของสื่อมวลชนไทยแต่ละแห่ง ทั้งในด้านการบริหารงานและการจัดโครงสร้างภายในองค์กร การจัดการด้านบุคลากร แผนการตลาดและการจัดการธุรกิจ รวมทั้งจะมีการศึกษาถึงลักษณะการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ในด้านเนื้อหาข่าวและรูปแบบวิธีการนำเสนอข่าว วิธีการทำงานและบทบาทของสื่อมวลชนในการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต ตลอดจนปัจจัยต่างๆที่เข้ามามีบทบาท อิทธิพลและผลกระทบต่อการพัฒนาของธุรกิจการรายงานข่าวผ่านอิน

เทอร์เน็ต เช่น นโยบายของรัฐบาลและโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศ รวมถึงแนวโน้มและทิศทางการพัฒนาต่อไปในอนาคตของการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต

สำหรับวิธีการวิจัยจะศึกษาและวิเคราะห์ จากความคิดเห็นของผู้ที่รับผิดชอบการจัดทำอินเทอร์เน็ตขององค์กรสื่อมวลชนไทย รวมทั้งผู้ที่มีความรู้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อที่จะได้ข้อมูลและรายละเอียดซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจต่อการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตขององค์กรสื่อมวลชนไทยให้ดียิ่งขึ้น ทั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและในอนาคต

ปัญหาคำวิจัย

1. องค์กรสื่อมวลชนแต่ละแห่ง มีการกำหนดนโยบายขององค์กรเกี่ยวกับการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตอย่างไร
2. ลักษณะการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตของสื่อมวลชนไทยในปัจจุบันเป็นอย่างไร
3. ปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นส่วนส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของธุรกิจการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต รวมทั้งทิศทางการพัฒนาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงการกำหนดนโยบายการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต ขององค์กรสื่อมวลชนในด้านต่างๆ ต่อไปนี้
 - 1.1 นโยบายการบริหารและการวางแผนการดำเนินงานการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต
 - 1.2 นโยบายการจัดองค์กรและการจัดการด้านบุคลากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต
 - 1.3 นโยบายด้านแผนการตลาดและการจัดการธุรกิจ
2. เพื่อศึกษาถึงลักษณะการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตของสื่อมวลชนไทยในด้านต่างๆ ต่อไปนี้
 - 2.1 ประเภทของเนื้อหาที่น่าสนใจ เช่น ข่าวและประเภทของข่าว บทความ
 - 2.2 รูปแบบในการนำเสนอเนื้อหา

2.3 ลักษณะการสื่อสารแบบทวิศสัมพันธ์ (Interactivity) ขององค์กรสื่อมวลชนแต่ละแห่ง

3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เข้ามามีบทบาท อิทธิพล และผลกระทบต่อการพัฒนาของรัฐกิจการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต ได้แก่ นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมอินเทอร์เน็ตและโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมยุคสารสนเทศของประเทศไทย เช่น การแพร่หลายและความนิยมของการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แนวโน้มของราคาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และอัตราค่าบริการอินเทอร์เน็ตในประเทศ

4. เพื่อศึกษาถึงทิศทางการพัฒนาต่อไปในอนาคตของการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต รวมทั้งความเป็นไปได้ในการดำเนินธุรกิจ

ข้อสันนิษฐานการวิจัย

การรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต มีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมและการใช้บริการเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นช่องทางการรายงานข่าวที่มีความสำคัญต่อวงการสื่อมวลชนมากขึ้นในอนาคต โดยจะมีปัจจัยจากการพัฒนาของเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network Technology) ที่ทำให้ผู้ใช้งานบนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มีความสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกันได้ด้วยประสิทธิภาพสูงสุด และทำให้การสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น เป็นสาเหตุสำคัญในการส่งเสริมการขยายตัวของการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ จะศึกษาการรายงานข่าวที่นำเสนอผ่าน World Wide Web บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของสื่อมวลชนไทยประเภทต่อไปนี้เป็นคือ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และสำนักข่าว โดยมีระยะเวลาการศึกษาอยู่ในช่วงวันที่ 1 มกราคม 2542 จนถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2542 รวมระยะเวลา 2 เดือน และจะมีการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตของแต่ละองค์กร ตลอดจนที่มีบุคคลความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถเป็นข้อมูลเบื้องต้น ในการประยุกต์ใช้วางแผนการพัฒนาคุณภาพและระบบการเสนอข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางต่อการศึกษาในประเด็นที่แตกต่างออกไป เนื่องจากในปัจจุบันข้อมูลการศึกษาวิจัยด้านนี้ยังมีไม่มากนัก
2. เพื่อเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจนี้
3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้อาจจะใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการคาดการณ์ถึงอนาคต และทิศทางการขยายตัวของกรรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต
4. สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้ มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อสารมวลชน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้านสื่อสารมวลชนที่เปลี่ยนแปลงไป

นิยามศัพท์

เทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หมายถึง การเชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์หลายๆ เครื่องเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันได้สะดวกและรวดเร็ว

อินเทอร์เน็ต หมายถึง เครือข่ายสื่อสารคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ ที่ประกอบไปด้วยเครือข่ายย่อยจำนวนมากกระจายอยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก และมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว

การรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต หมายถึง ข่าวจากสื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และสำนักข่าวในประเทศไทย ที่นำเสนอผ่านระบบ World Wide Web บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

World Wide Web หมายถึง ระบบการสื่อสารข้อมูลแบบรูปภาพบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่มีการสืบค้นข้อมูลในลักษณะของใยแมงมุม (Web) โดยการใช้การเชื่อมโยงและโอนย้ายข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีทั้งที่เป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง

WEB Site หมายถึง ระบบคอมพิวเตอร์ที่เป็นแหล่งข้อมูล World Wide Web ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของแต่ละองค์กร

โฮสต์(Host) หมายถึง คอมพิวเตอร์หลักที่เป็นแหล่งให้บริการแก่คอมพิวเตอร์เครื่องอื่นๆ

Web Page หมายถึง หน้าในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของแต่ละ WEB Site

สื่อมวลชนไทย หมายถึง หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสำนักข่าวของประเทศไทย

สื่อหลัก หรือ สื่อดั้งเดิม หมายถึง สื่อหลักที่ใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลขององค์กรสื่อมวลชนแต่ละแห่ง

การกำหนดนโยบายขององค์กร หมายถึง การกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตขององค์กรสื่อมวลชนแต่ละแห่ง ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

1. นโยบายการบริหารและการวางแผนการดำเนินงาน
2. นโยบายด้านบุคลากรและการจัดองค์กร
3. นโยบายด้านแผนการตลาดและการจัดการธุรกิจ

ลักษณะการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต หมายถึง สถานภาพของการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

1. ประเภทของเนื้อหาที่นำเสนอ
2. รูปแบบต่างๆ ในการนำเสนอเนื้อหา
3. ลักษณะการสื่อสารแบบทวิศัพน์ (Interactivity) ขององค์กรสื่อมวลชนแต่ละแห่ง

เนื้อหาที่นำเสนอ หมายถึง เนื้อหาประเภทต่างๆ ที่สื่อมวลชนไทยนำเสนอผ่านระบบ World Wide Web บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ข่าวประเภทต่างๆ บทความ และโฆษณา

รูปแบบในการนำเสนอ หมายถึง ลักษณะการจัดวางรูปแบบในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านระบบ World Wide Web บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของสื่อมวลชนไทย

การสื่อสารแบบทวิศัพน์ (Interactive) หมายถึง การสื่อสารแบบโต้ตอบกันได้ (Two-way Communication) ระหว่างสื่อมวลชนและผู้รับสารผ่านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้ผู้รับสารและผู้ส่งสารสามารถติดต่อระหว่างกันได้ทันทีทันใด